

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ต.๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง นายสมยศ พุกษาเกษมสุข (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการฝ่ายคดีพิเศษ ๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง นายสมยศ พุกษาเกษมสุข (ผู้ร้อง) เป็นจำเลย ต่อศาลอาญา ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงอาการอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ แต่ผู้ร้องเห็นว่าตนไม่ได้กระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากเป็นเพียงบรรณาธิการ เป็นสื่อมวลชน ซึ่งมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น และการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และผู้ร้องในฐานะสื่อมวลชน ย่อมได้รับความ

- ๒ -

คุ้มครองในการถูกห้ามเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือแทรกแซงด้วยวิธีการใดๆ ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ วรรคสี่ และแม้ว่าผู้ร้องจะถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ ผู้ร้องย่อมได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสิน นอกจากนี้ ผู้ร้องย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

ในระหว่างการพิจารณาคดีนี้ ผู้ร้องเห็นว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะนำมาลงโทษจำเลยนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาขอให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ซึ่งภายหลังที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลอาญาดังกล่าวแล้ว ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนที่พิจารณาพิพากษาคดีมีคำสั่งว่า “รวมไว้ส่งพร้อมคำพิพากษา” ดังนั้น การที่ผู้พิพากษาไม่ส่งความเห็นของผู้ร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ถือว่าผู้พิพากษาปฏิบัติผิดรัฐธรรมนูญและอาจจะผิดกฎหมาย และทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหาย คือ หากผู้พิพากษาส่งความเห็นของผู้ร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับความเห็นของผู้ร้องไว้พิจารณาแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญก็จะสามารถพิจารณาและวินิจฉัยได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ หรือไม่ และหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๕ แล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ก็เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ เท่ากับว่าผู้ร้องไม่มีความผิดและย่อมได้รับการปล่อยตัว แต่การที่ผู้พิพากษาประวิงและยังไม่ส่งความเห็นของผู้ร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญนั้น จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ผู้ร้องจึงเป็นผู้ได้รับความเสียหายและถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ประเด็นที่ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงเป็นประเด็นสำคัญในคดี และผู้ร้องไม่อาจใช้สิทธิในทางอื่นได้แล้ว จึงได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

- ๓ -

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ได้ นั้น ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม้อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

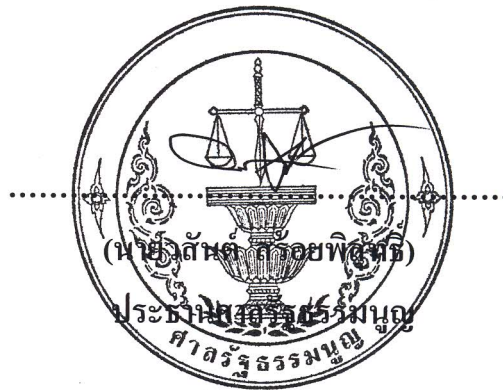
พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องมีคดีพิพาทอยู่ในศาลอาญา และในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่จะนำมาลงโทษผู้ร้องนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ และผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

- ๔ -

ที่พิจารณาพิพากษาคดี มีคำสั่งว่า “รวมไว้สั่งพร้อมคำพิพากษา” อันเป็นขั้นตอนในการตั้งคำร้องตามกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรม แม้ผู้ร้องจะเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่ผู้ร้องยังไม่ได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ร้องจึงไม่ใช่บุคคลที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ดังนั้น คำร้องดังกล่าวจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

(คำสั่งที่ ๒๑/๒๕๕๕)

(นายจรูญ อินทจาร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอกอุรุ)

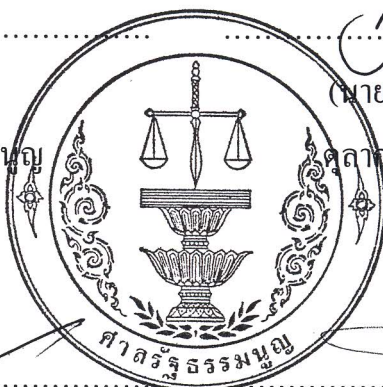
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนूरักษ์ มาประณีต)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ